

„ÖRÜLÖK, HOGY... FELIDÉZHETTEM FELNÖTT ISKOLÁS ÉVEIMET”

A pályázati felhívással való találkozásomkor eszembe jutott, hogy, az alap szakmám kivételével – angol női szabó – minden iskolai végzettségemet, szakérettségit, kettő diplomát és számtalan tanfolyami végzettséget, továbbképzést felnőttként, munka, család mellett szereztem meg. Az életkorom haladtával mindig más hatások értek, amikor iskolába, tanfolyamra jártam. Másképpen álltam a tanuláshoz, egy azonban mindig állandó volt, hogy a környezetemnek megfelelek, hiszen várták tőlem az eredményt.

Kezdem az elején: 1975-ben az általános iskolai tanulmányaim után egészségügyi szakiskolába szerettem volna tanulni, de már a felvételi vizsgán elbuktam, mert nem tudtam, hogy hányadik pártkongresszus ülésezett azon a tavaszon. Ezután kerültem a szolnoki 633 számú Petőfi Sándor Szakmunkásképző iskolába, szabó szakmára. Nem ismertem és nem szerettem a szakmát, de becsülettel végig tanultam, mert nem tudtam volna elképzelni, hogy rossz jegyet kapjak, vagy az adott feladatot ne tudjam megvarrni. Igazi versenyszellem uralkodott az osztályban, és nem szerettem volna szégyent vallani. Be kell vallanom, hogy a szakoktatóim türelmével, segítségével, megszerettem a szakmát. Jeles szakmunkásvizsgát tettem és utána rögtön munkába álltam, a szolnoki Május 1 Ruhagyárba, ahol varrónő lettem. Én azonban tanulni szerettem volna és komolyabb munkát végezni.

Jelentkeztem a dolgozók Ruhaiipari Szakközép iskolájába levelező tagozatra, melyet a munkahelyem támogatott. A szakmunkásképzőt emelt szinten végeztem el, így az érettségit kettő év alatt megszerezhettem. Két műszakban dolgoztam, de az iskolai követelményeket, a negyedéves beszámolóvizsgákat, könnyűszerrel teljesítettem.

Itt tanított fiatal és idősebb tanár, de nekem ez nem számított. Volt olyan, amikor kihúztam a tételt, a tanár a tételszámmal párhuzamosan írta be a vizsgalapomra a jelest. Ez nem zavart, szinte fel sem fogtam, nyugodtan ültem le kidolgozni a tételt és vártam, hogy szóban is elmondhassam a vizsgabizottságnak. Szárnyaltam, a stressz számomra ismeretlen fogalom volt. Sokat segítettem az idősebb osztálytársaimnak, akiknek létkérdés volt, hogy

sikeresen leérettségizzenek, hiszen munkakörük függött tőle. Súgtam a vizsgán, kidolgozott tételeket adtam nekik, nem is sejtve, hogy tizenév múlva nekem is milyen jól fog esni ez a gesztus.

A szakmai karrierem is sikeresen alakult, az érettségi után hamarosan gyártáselőkészítő technikus lettem. Nagy szó volt ez, mert még alig múltam 18 éves. Szüleim féltettek, hogy nem bírok megbirkózni a feladatokkal. Apám nagyon büszke volt rám, mindenkinek dicsekedett, hogy milyen ügyes vagyok, ez adott erőt a továbbiakban.

Közben férjhez mentem, majd megszületett a lányom. Jöttek a szorgos hétköznapiak: család, munka stb. A lányom alig volt pár hónapos, amikor levelet kaptam a gyárból: menjek vissza dolgozni szakoktatói munkakörbe. Nagyon tetszett a dolog, végül is a gyermeknevelést választottam. Mondtam a személyzeti előadónak, hogy ha bármikor lehetőség lesz, szívesen vállalom ezt a munkakört. Visszamentem dolgozni a gyárba minőségellenőr munkakörbe. Ezt azonban igazából nem értettem, hiszen akkoriban - 1986-ban - kezdődtek a létszám leépítések és nekem akkor nem volt meős-vizsgám. Utólag belátom, fontos szakasz volt ez az életemben, hiszen a mai napig hasznát tudom venni a tanításban.

Egy év után szakoktató lehettem: nőiruha-készítő és bőrruha-készítő tanulóknak tartottam szakmai gyakorlati foglalkozásokat. Boldog voltam, hiszen arra vágytam, hogy oktató lehessenek.

Az érettségi vizsgám és a főiskolai jelentkezésem között 16 év telt el!

Számomra nem volt választás, vállalnom kellett, mert szakoktatói munkaköröm, a munkahelyem függött tőle, és csak ennek feltételével kerülhettem áthelyezéssel a szolnoki Ruhaiipari Szakközép és Szakiskolába gyakorlati oktatónak.

A főiskolai felvételi előtt – önként, titokban – egy évig otthon szorgalmasan tanultam. Átismételtem a középiskolás matematika és a magyar tananyagot. Még matematika felvételi előkészítőn is részt vettem, ahol a tanárnő kissé „pikáns” megjegyzést tett a koromra, hogy szinte kétszer annyi idős vagyok, mint a jelenlévő hallgatók. Ennek ellenére nem adtam fel, csak azért is bizonyítani akartam neki és

természetesen magamnak. Olyan matek feladatokat is meg tudtam oldani, amit még az akkor érettségiző diákok sem igen értettek. A tanárnő ekkor elismerte teljesítményemet, megdicsért, bocsánatot kért és éreztem a többiek felől az irigységet.

Eljött – 1996 júniusa – a főiskolai felvételi vizsga napja. Félve mentem Dunaújvárosba, de tudtam, hogy sikerülni fog. Az írásbeli és a szóbeli vizsgámon magas pontszámot kaptam, így szeptembertől főiskolás lettem.

A lányom ekkor volt nyolcadikos, pályaválasztás előtt állt, és egyedül álló anyaként kellett helytállnom a munkahelyi-, és az otthoni feladatokban. Fialtam voltam, egy percre sem ijedtem meg, eszembe sem jutott, hogy feladom. Munka, majd minden hónapban egy hét a főiskolai konzultációkon, közben az iskolában gyakorlati foglalkozásokat tartottam, aktívan részt vettem az iskolai életben, szerveztem a hétköznapi dolgaimat, és a legfontosabb a lányommal való törődés. Ő sohasem szenvedett semmiben sem hiányt: mindig volt rá időm, mindig-mindenben számíthatott rám. Ezt később már felnőttként mondta nekem, ami roppant jól esett.

A munkahelyemen, a kollegáim sohasem kérdezték meg, hogy egyáltalán, hogy bírom én ezt a sok mindent egyedül, idővel-energiával. Ők mindig csak azt emlegették, hogy jó tanuló voltam annak idején az iskolában s csak legyintettek, hogy gyerekjáték nekem ez a főiskola. Pedig, őszintén bevallom, hogy nagyon sok éjszakát végig tanultam, készítettem a beadandó házi feladatokat, a tételeket dolgoztam ki, segítettem a szüleimnek és persze a lányom volt a legfontosabb. Életem ezen szakaszában jöttem rá, hogy a „nem tudás” borzalmas dolog. A szüleim nem értették, hogy miért is szükséges ez nekem. A környezetemben volt olyan is, aki azt várta, hogy mikor adom már fel.

A főiskolás éveimben nagyon feszélyezett, hogy sokkal fiatalabb tanáraink voltak, mint én, és nem ismerték fel, hogy családdal a hátunk mögött mennyivel nehezebb a dolgunk, mint a nappali tagozatos hallgatóknak. Ugyanazokat a feladatokat adták, mint a nappali tagozatos hallgatóknak, és értékelésnél mindig kihozták, hogy mi gyengébb eredményt produkálunk.

Az idősebb, sok tanítási tapasztalattal rendelkező tanárok sokkal megértőbbek, segítőkészek voltak. A mai napig hálásan emlékszem rájuk, és igyekszem példájukat követni, amikor lehetőségem van felnőtteket tanítani.

Az írásbeli vizsgákon egy némelyik tanár engedte a puskázást, de persze csak kis mértékben. A szóbeli vizsga az már más volt, hiszen ott hall-

hattuk egymás feleleteit, és borzasztó szégyennek éreztem, ha nem tudtam a tanár kérdésére válaszolni.

Volt roppant megalázó szituációban is részem. Isten igazából a főiskolán találkoztam először a számítástechnikával, úgy féltém tőle, mint a tűztől. A tanár fiatal, nagy hangú és durva modorú, egy csepp empátiával sem bíró férfi volt. Mindig kereste az alkalmat, hogy a hallgatókat megszegyenítse, ha valamit nem tudtak. Három hónap alatt megtanultam időre a gépírást, a szövegszerkesztést, a táblázatokat tudtam szerkeszteni, különböző szerkesztési feladatokat kellett megoldani, kb. száz darab DOS parancsot bemagoltam és még volt egy könyv, amelyből kérdéseket tett fel. Elgondolható, hogy ezen idő alatt szinte csak a szám.technikával foglalkoztam. A vizsga elsőre sikerült, de utána a gyomrom is görcsbe rándult, ha a számítógépet láttam. Egy évnek is el kellett telnie, hogy ismét le tudjak mellé ülni.

A diplomamunkám megírását élveztem, hiszen a gyakorlatból merítettem a témát, benne voltam és értettem a témakört melyet választottam. A diploma megvédése is simán ment, a szakmai részekben senki sem tudott megfogni. A szakoktatói rutinom is már tíz év felett volt.

Az első diplomámat 38 évesen jeles eredménnyel szereztem meg. Ekkor ugyanazt éltem át, mint amikor a szakmunkás- és az érettségi bizonyítványt átvettem, nem lehet abba hagyni, folytatni kell a tanulást. Jelentkeztem a BME Közoktatás vezetői szakra, a dunaújvárosi tagozatra. Azért ide, mert a tagozatvezető az a tanár volt, aki előtte is tanított. Ő roppant emberséges volt, hiszen – mint később megtudtuk szintén a Vasműben szakmunkásként kezdte és később, úgy, mint mi, felnőttként szerezte meg a tanításhoz szükséges iskolai végzettségeket.

Amikor az iskolámban megmondtam, hogy hol és mit szeretnék tanulni, a válasz csak ennyi volt: ennél jobbat is találhattam volna. Semmi biztatás, semmi mosoly, persze gyorsan rájöttem, hogy ez mögött szakmai féltékenység húzódik. Ez a két év az életem két szép éve volt, mert itt semmi kényszerítő erő nem volt, ezt önként vállaltam. A tanárok, előadók kollégának tartottak bennünket, de a vizsgakövetelményeknek meg kellett felelni. Otthon is könnyebb volt, mert a lányom már gimnáziumba járt, és önállóan intézte dolgait.

Tavaly ősszel három hónapos intenzív német alapfokú nyelvtanfolyamra jelöltek. Ide olyan gyorsan kerültem, hogy szinte levegőt sem kaptam. Előzménye volt, hogy tavaly ősszel engem

jelöltek ki a német vendégek fogadására egy német nyelvszakos kolleganőmmel együtt. Kicsit meg kellett tanulnom a német nyelvet, és érdekesség, hogy erre a tanfolyamra egyik vezető beosztású kolleganőmmel kerültünk beiskolázásra. Kissé tartottam tőle – főnök és beosztott viszony –, de végül is nagyon jó volt, sokat segített nekem.

Az, hogy megint felsőfokú oktatás iskolapadjába üljek, az élet diktálja. Most tavasszal volt az iskolában az ötéves beiskolázási terv készítése. Mivel szakképző iskolában vagyok osztályfőnök és az osztályomban sok cigány fiatal tanul, ezért szerettem volna megismerni nyelvüket, kultúrájukat, szokásaikat. Beadtam az iskola vezetősége felé a pályázatomat (pécsi egyetem romológia szak), első körben elfogadták, sőt kifejezetten örültek neki. Tájékoztattam az egyetem követelményei felől és láttam, hogy roma nyelvből középfokú vizsgát kell tenni a sikeres diploma megszerzéséhez. Én azonban nem szeretnék ezzel olyan sokáig várni, mert a tanulóim elő szeretettel beszélnek cigányul, szeretném érteni ill. beszélgetni velük az anyanyelvükön. Ezért elkezdtem tanulni a cigány nyelvet, amely nem is olyan könnyű, mint ahogy az a köznyelvben van.

Áttekintve az eddigi életemet – tanulási szempontból – való igaz, hogy egész életén át képezni kell magamat, mert a társadalmi élet gyors változásai megköveteli. Ezt a környezetem vagy jó szemmel nézi és segít, vagy inkább hátráltat. Én eddig mind kettővel találkoztam, de többségben voltak

azok, akik az előzőek táborába tartoztak. A munkahely és a családi életben való helytállás komoly stresszt okozott, mert egyszerre két irányban kellett teljesítenem. Mivel döntési jogom van - bármikor kiléphetek a rám nehezedő képzések alól, de nem tehetem, mert aki küldött tanulni – és ez legtöbbször a munkahely – várja tőlem az eredményt, ill. képzési költség visszafizetési kötelezettség terhel sikertelen vizsga esetén.

Szeretném megemlíteni, hogy tanári-oktatói munkámban sosem felejttem el a tanítványaimat és azok szüleit segíteni, mert én sem jutottam volna idáig, biztatás, segítség nélkül.

Ez év júniusában vehettem át a közalkalmazotti jogviszonyom 30 éves elismeréseként a jubileumi jutalmamat. Sokan hitetlenkedve fogadták, hiszen életkorilag még nem lehetek ott. Pedig igaz, ekkor árultam el, hogy én nem voltam 17 éves, amikor már dolgoztam, mint ifjú szakmunkás, és utána következtek a munkában és az iskolapadban töltött évek sokasága. Azt mondhatom, hogy megérte, hiszen azt csinálom amit utolsó éves szakmunkás-tanulónként elhatároztam: szakmát taníthatok, igaz egy kicsivel több is lett belőle, mert közel tíz éve szakmai elméletet is tanítok nőruha-készítőknek és bőrdíszműveseknek.

Örülök, hogy ezt a pályázatot megtaláltam, mert felidézhettem felnőtt iskolás éveimet, annak nehézségeivel és örömeivel. Persze sok minden leíratlan maradt, de ez így is van rendjén.

